

LIDT MERE BILLEDSNAK.

Med største glæde og interesse har jeg læst museumsinspektør Otto Smiths bemærkninger i »Fortid og Nutid« IX om topografiske billeder. Jeg kan i ét og alt slutte mig til de synspunkter, forfatteren fremsætter angaaende illustrationsstoffet i topografiske værker og navnlig i de historiske amtsaarbøger. Hr. Smith staar ikke ene med den opfattelse, at den topografiske forskning maa anskueliggøres ved billeder i langt højere grad, end det hidtil har været tilfældet. Jeg har mødt det synspunkt fra flere kanter. Vil de historiske samfund ikke i disse vanskelige tider risikere, at deres medlemstal gaar tilbage, maa aarbøgerne, der jo udgør den valuta, medlemmerne faar for deres penge, gøres mere tiltrækkende, hvilket ikke mindst sker ved et righoldigt og interessant billedstof. Det kunde f. eks. uden skade være noget i lighed med det, som Turistforeningen publicerer i sine smukke aarbøger. Men saa skulde vi ogsaa gjerne blive fri for de evindelige gengangerbilleder, der »er lige ved at kvalme læseren«. Ja, det er endda et mildt udtryk, hr. Smith dér bruger. Gang paa gang ser man de samme fortærskede herregaardsklichéer, som snart sagt hvert civiliseret menneske her i landet kender ud og ind.

Det er ikke slotte og herregaarde, vi særlig trænger til at faa frem som illustrationsstof, men nok saa meget den gammeldags landbebyggelse (vandmøller, kroer, gamle præstegaarde o. desl.) samt naturomraader, der i vore dage ganske har skiftet karakter. Endnu er det muligt at opspore en hel del af dette stof. Og det er en saare interessant opgave, hvor arbejdet ofte fører den topografiske stifinder ad mange sælsomme krogveje. Det er hele smaa detektivromaner, man i saadanne tilfælde kan komme ud for. Jeg kunde anføre flere fornøjelige eksempler, men »Fortid og Nutid« skal jo ikke være noget magasin for »shortstories«.

Naar jeg nu kommer til at berøre hr. Smiths elskværdige anmeldelse af min piece »Om oprettelsen af topografiske museer«, saa kommer jeg dog her til at vende front mod mismodets aand. Hr. Smith er bange for oprettelse af helt nye museer — »landet skulde ikke gerne drukne i museer, og vi er allerede lidt for langt ude i den retning«. Ja, til en vis grad. Naar vi i hver eneste lille købstad skal have et museum med de sædvanlige mangletræer, bilæggerovne og himmelsenge, saa er vi maaske nok lidt for langt ude. Det, synes jeg, er mere at sprede end at samle. Anderledes forholder det sig derimod med de af mig foreslaaede samlinger. De kommer jo ikke til at indeholde gentagelser, men stof, der

ustandseligt vil kunne forøges med nyt. Her tror jeg ikke let, man vil komme til at tale om træthed hos publikum. Jeg ser nok, at hr. Smith skæver ængsteligt til de bevilgende myndigheder og institutioner. Men hvor for gøre det, hvis sagen i sandhed har betydning for folk og land? Det er virkelig værst for de bevilgende myndigheder, hvis de ikke forstaar de ideelle og kulturelle opgaver, der finder sangbund i folkesindet.

Men min piece er skrevet med fremtiden for øje. Vi stunder mod en ny tidsalder, hvor aandskulturen vil faa den plads, der tilkommer den, og hvor man ikke længere med en sur mine tilkaster idelle kulturformaal et par skærv, men fuldtud forstaar disses samfundsopdragende betydning. Men indtil da — og især i en krisetid — maa man se at lempe sig frem, som man kan. Det glæder mig, at sagen allerede er i gang flere steder i landet. Saa vidt mit kendskab rækker findes der nu begyndelser til lokale billed- og kortsamlinger paa følgende steder i kongeriget: Københavns bymuseum, det topografiske museum paa Øregaard i Hellerup, Holbæk museum, Svendborg museum, centralbiblioteket i Silkeborg, Skive museum, Thisted museum, museet i Nykøbing paa Mors og en færøsk samling i den for bibliotek, arkiv og museum fælles bygning i Thorshavn. For Aalborg amts vedkommende er der ogsaa en samling, som foreløbigt vil blive deponeret paa Det nordjydske Landsbibliotek i Aalborg.

Det vilde være ønskeligt, om der kunde komme et nøjere samarbejde igang mellem de forskellige institutioner, hvor det topografiske stof nu samles, saaledes at man gensidigt kunde drage nytte af hverandres erfaringer. Hvad den tekniske side af sagen angaar, da er det vel ikke stedet her at komme ind derpaa, men jeg skal dog lige nævne, at hvad opbevaringsmaaden af billeder angaar, har jeg fundet et system, der har vist sig baade praktisk og let overskueligt. Dette system er fulgt i de 3—4 samlinger, jeg kender bedst.

Trods lidt divergerende opfattelser paa et enkelt, i øjeblikket mindre væsentligt punkt, hilser jeg museumsinspektør Otto Smith som en god forbundsfælle i denne sag. Han er langtfra den eneste — jeg kunde nævne adskillige af intelligensens fremragende mænd — men han er, saavidt jeg ved, den første der paa prent har støttet min tidligere her i tidsskriftet fremsatte tanke om en systematisk indsamling af topografisk materiale, og det siger jeg ham tak for.

Chr. Heilskov.